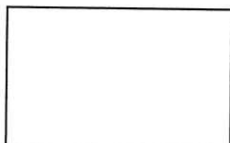

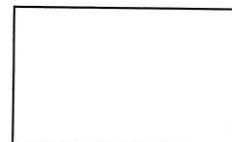
**IV WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ETAP II

27 stycznia 2021 r.

Kod pracy ucznia

Suma punktów: ____

Czas pracy: 60 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 80

Powodzenia!

Przeczytaj uważnie tekst I, a następnie wykonaj zadania 1–5.

TEKST I

[...] Drzwi biura były otwarte; Scrooge wołał mieć na oku swego pomocnika, który siedział obok w małej izdebce i kopiował listy. Na kominku w pobliżu Scrooge’a tlił się skromny ogień; w izdebce pomocnika ledwie zarzył się jeden węgielek. Zziębnięty pracownik nie mógł podsycać ognia, bo Scrooge trzymał skrzynię z węglem w swoim pokoju. Ile razy pomocnik wszedł z łopatką, pryncypał groził mu, że będą musieli się rozstać. Pomocnik owinał szyję białym szalikiem i usiłował ogrzać się od świecy; a ponieważ nie miał dość bujnej wyobraźni, usiłowania jego były bezskuteczne.

– Wesółych świąt, wuju! Niech cię Bóg ma w swej opiece! – odezwał się sympatyczny głos. Był to siostrzeniec Scrooge’a, który wszedł tak nagle, że Scrooge zauważył jego obecność dopiero wtedy, kiedy ten do niego przemówił.

– Cóż znowu za głupstwa?! – mruknął Scrooge.

Siostrzeniec Scrooge’a rozgrzał się szybkim chodem i cały był rozpromieniony; piękna twarz jaśniała, oczy błyszczały.

– Święta nazywasz głupstwem, wuju? – zawołał – Jestem pewny, że nie myślisz tak!

– Przeciwnie, tak właśnie myślę – odrzekł Scrooge. – I mam rację. Wesółych świąt! Jaki ty masz powód, żeby być wesółym? Ty, biedaku?

– Doskonale! – roześmiał się siostrzeniec. – A jaki ty masz powód, żeby być ponurym, wuju? Ty, bogacz? [...]

Zaznacz poprawne dokończenie / dokończenia zdań w zadaniach 1–3.

Zadanie 1. (0-3 pkt)

Autorem tekstu I jest

- A. Ch. Dickens.
- B. Karol Dickens.
- C. angielski pisarz z XVIII wieku.
- D. XIX-wieczny pisarz angielski.

Zadanie 2. (0-1 pkt)

Tekst I

- A. to fragment tragedii.
- B. pochodzi z utworu należącego do epiki.
- C. to bajka.
- D. jest fragmentem utworu, w którym świat z uwagi na prawdopodobieństwo postaci podobny jest do *Szyzyfowych prac*.

Zadanie 3. (0-2 pkt)

***Pryncypał* oznacza w tekście I**

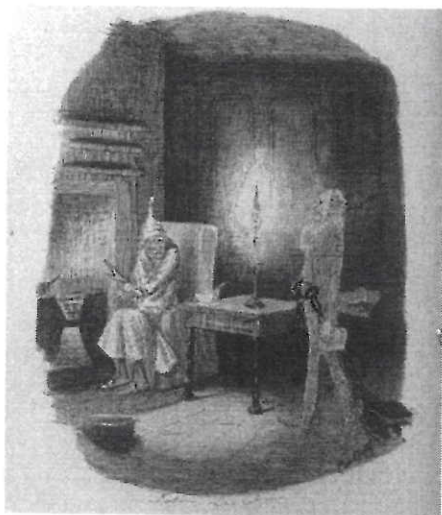
- A. wuja.
- B. przełożonego.
- C. szefa.
- D. pomocnika.

Zadanie 4. (0-8 pkt)

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu I. Wstaw X do właściwej rubryki.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	Bohaterowie tekstu I nie zostali przedstawieni na zasadzie kontrastu.		
B.	Scrooge miał na imię Ezechiel.		
C.	Narracja w tekście I jest pierwszoosobowa.		
D.	Wyraz „pryncypał” jest eufemizmem.		
E.	Narrator przytacza bezpośrednio wypowiedzi bohaterów.		
F.	„Wesołych świąt!” – to równoważnik zdania.		
G.	W tekście I znajduje się jedna nazwa własna w jednej formie gramatycznej.		
H.	Znak [...] informuje, że tekst I stanowi część większej całości.		

Zadanie 5. (0-2 pkt)

Ilustracja Johna Leecha (https://pl.wikipedia.org/wiki/Opowie%C5%9B%C4%87_wigilijna#/media/Plik:John_Leech,_1843.jpg)

Na ilustracji przedstawieni zostali

- A. Scrooge i duch Dicka Wilkinsa.
- B. dwaj dawni bezwzględni współwłaściciele firmy.
- C. siostrzeniec głównego bohatera.
- D. dawny wspólnik głównego bohatera i on sam.

Przeczytaj tekst II i wskaż poprawne zakończenie / zakończenia zadań 6–9.

TEKST II

Wigilia / wigilia. *Wigilia* oznacza obecnie zazwyczaj ‘dzień przed Bożym Narodzeniem’ oraz ‘uroczystą kolację spożywaną w przeddzień Bożego Narodzenia’. W pierwszym wypadku pisze się ten rzeczownik wielką literą: *Dziś Wigilia, jutro święta Bożego Narodzenia*. Jeśli ma się na myśli kolację w Wigilię, rzeczownik należy napisać małą literą: *Gwiazdka na niebie, a wszyscy siadają do wigilii*.

Dawniej *wigilia* (od małej litery) oznaczała także ‘dzień przed ważnym świętem’: *Dziś mamy wigilię Wielkiej Środy*. Obecnie takie użycie to rzadkość. Istnieje ponadto wariant *wilia* – jeszcze jako forma oboczna wobec *wigilii*. Dziś to forma przestarzała, może się pojawić w wypowiedziach Polaków ze wschodniej części kraju. Dopelniające liczby pojedynczej i mnogiej to *wigilii*, kiedyś jeszcze *wigilij*, ale już słowniki nie notują tej formy.

Piotr Zbróg, „Dyskusyjne zagadnienia współczesnej polszczyzny. Słownictwo, pisownia, interpunkcja”, Kraków 2020.

Zadanie 6. (0-2 pkt)

Artykuł z tekstu II dotyczy

- A. dnia powiązanego z wydarzeniami z tekstu I.
- B. drugiego dnia Bożego Narodzenia.
- C. problematyki ortograficznej i interpunkcyjnej.
- D. m.in. zagadnień wpływu znaczenia na ortografię.

Zadanie 7. (0-1 pkt)

Jeżeliby użyć wyrazu hasłowego w kontekście z tekstu I, należałoby go napisać:

- A. Wigilia.
- B. wigilia.
- C. wigilia lub Wigilia – obie formy będą poprawne.

D. w żaden z powyższych sposobów.

Zadanie 8. (0-1 pkt)

Obecnie zaleca się formę mianownika

- A. wigilia.
- B. wilia.
- C. wilia lub wigilia – dowolnie.
- D. Wilia lub Wigilia – w zależności od znaczenia.

Zadanie 9. (0-3 pkt)

Poprawnie zapisano zdanie / zdania

- A. Jutro będzie Wigilia Nowego Roku.
- B. Teraz właśnie zaczyna się nasza wigilia rodzinna.
- C. Nikt nie powinien być sam w Wigilię.
- D. Wigilia Wielkiej Środy już trwa.

Zadanie 10. (0-6 pkt)

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu II. Wstaw X do właściwej rubryki.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	Obecnie poprawna jest forma narzędnika <i>wigilii</i> .		
B.	W formie <i>wigilii</i> częstka <i>-ii</i> to przyrostek.		
C.	<i>Wigilia</i> nie ma jednego znaczenia.		
D.	Wyraz <i>wilia</i> to neologizm.		
E.	Artykuł ma cechy porady językowej.		
F.	Formy <i>wigilia</i> i <i>Wigilia</i> mają dziś podobną frekwencję użycia.		

Przeczytaj tekst III i rozwiąż zadania 11–21.

TEKST III

CHÓR

Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,
Co to będzie, co to będzie?

GUŚLARZ

Zamknijcie drzwi od kaplicy
I stańcie dokoła truny;
Żadnej lampy, żadnej świecy,
W oknach zawieście całuny.
Niech księżyc jasność błada
Szczelinami tu nie wpada.
Tylko żwawo, tylko śmiało.

STARZEC

Jak kazałeś, tak się stało. [...]

GUŚLARZ

Czyscowe duszeczki!
W jakiegokolwiek świata stronie:
Czyli która w smole płonie,
Czyli marznie na dnie rzeczki,
Czyli dla dotkliwszej kary
W surowym wszczepiona drewnie,
Gdy ją w piecu gryzą żary,
I piszczy, i płacze rzewnie;
Każda spieszcie do gromady!
Gromada niech się tu zbierze!
Oto obchodzimy Dziady!
Zstępujcie w święty przybytek;
Jest jałmużna, są pacierze,
I jedzenie, i napitek. [...]

Zadanie 11. (0–6 pkt)

Wybierz właściwe uzupełnienia tytułowych nagłówek tabeli, dotyczących utworu, z którego fragment znajduje się w tekście III. W puste miejsca wpisz odpowiednie cyfry, zawierające poprawne odpowiedzi. UWAGA: odpowiedzi jest więcej niż rubryk w tabeli.

A – rodzaj literacki	B – wiek powstania	C – bohaterowie	D – osoba prowadząca obrzęd	E – imię autora	F – tytuł

1. I poł. XIX w.	2. Kruk, Lis	3. tragedia	4. Adam
5. Starzec	6. II poł. XIX w.	7. „Dziady, cz. III”	8. Guślarz
9. dramat	10. Mickiewicz	11. „Dziady, cz. II”	12. Kruk, Widmo, Sowa

Zadanie 12. (0-6 pkt)

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu III. Wstaw X do właściwej rubryki.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	Scrooge z tekstu I nie był ostrzegany przez duchy, że po śmierci może go spotkać los dusz z tekstu III.		
B.	Guślarz zwołuje szczęśliwe dusze, żeby je nakarmić i się za nie modlić.		
C.	Opisana scena z tekstu III nie dzieje się na cmentarzu.		
D.	W miejscu obrzędu opisanego w tekście III znajduje się trumna.		
E.	W scenie z tekstu III bierze udział co najmniej kilka osób.		
F.	Scena nie stanowi zakończenia utworu, z którego pochodzi tekst III.		

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdań w zadaniach 13–22.

Zadanie 13. (0-4 pkt)

Autor tekstu III napisał

- A. ballady.
- B. „Śmierć Pułkownika”.
- C. „Panią Twardowską”.
- D. „Powrót taty”.

Zadanie 14. (0-3 pkt)

Dwie nazwy męskich bohaterów tekstu III

- A. nie zawierają formantów.
- B. są to wyrazy pochodne.
- C. zawierają temat słowotwórczy.
- D. nie są pokrewne słowotwórczo.

Zadanie 15. (0-1 pkt)

Cztery głoski i sześć liter znajduje się w wyrazie / wyrazach:

- A. rzeczki.
- B. płacze.
- C. dziady.
- D. ciemno.

Zadanie 16. (0-2 pkt)

Co najmniej dwa przysłowki znajdują się w cytacie / cytatach:

- A. „Ciemno wszędzie, głucho wszędzie”.
- B. „Tylko żwawo, tylko śmiało”.
- C. „I piszczy, i płacze rzewnie”.
- D. „Gromada niech się tu zbierze!”.

Zadanie 17. (0-2 pkt)

W pierwszym wersie drugiego wystąpienia Guślarza pojawia się

- A. forma czasownika poprawna we współczesnej polszczyźnie.
- B. forma przymiotnika niepoprawna we współczesnej polszczyźnie.
- C. forma niepoprawna pod względem ortograficznym we współczesnej polszczyźnie.
- D. poprawna obecnie forma rzeczownika.

Zadanie 18. (0-2 pkt)

Ostatnie wypowiedzenie w tekście III jest

- A. złożone podrzędnie.
- B. złożone współrzędnie.
- C. złożone.
- D. pojedyncze.

Zadanie 19. (0-3 pkt)

Dopasuj odpowiedzi do opisu językoznawczego.

Same wyrazy akcentowane na drugiej sylabie od końca znajdują się w cytacie:

- A. „Gromada niech się tu zbierze!”.
- B. „Oto obchodzimy Dziady!”.

Głoski nosowej nie ma w cytacie:

- C. „Czyscowe duszeczeki!”.
- D. „W jakiegokolwiek świata stronie”.

Ten sam typ formantu występuje w wyrazach:

- E. rzeczki, duszeczeki.
- F. kary, żary.

Zadanie 20. (0-3 pkt)

Wskaż podpunkt / podpunkty, w którym umieszczono synonim i antonim podanego wyrazu – w takiej kolejności.

- A. żwawo – dziarsko, niemrawo.
- B. rzewnie – żałośnie, wesoło.
- C. śmiało – dzielnie, tchórzliwie.
- D. ciemno – widno, mgliście.

Zadanie 21. (0-2 pkt)

Tekst I i tekst III

- A. należą do tych samych gatunków i rodzajów literackich.
- B. należą tylko do tych samych rodzajów.
- C. reprezentują odmienne rodzaje literackie.
- D. nie reprezentują tych samych gatunków literackich.

Zadanie 22. (0-2 pkt)

Podobną parę / pary w zakresie rodzajów literackich co kolejno tekst I i tekst III tworzą utwory:

- A. „W pustyni i w puszczy” oraz „Balladyna”.
- B. „Katarynka” oraz „Syzyfowe prace”.
- C. bajki Ignacego Krasickiego oraz „Balladyna”.
- D. „Mały Książę” oraz „W pamiętniku Zofii Bobrowny”.

Przeczytaj cytaty z tekstu IV i rozwiąż zadania 23–28.

TEKST IV

- A. [...] „zaświstaj cienko
– a pobiegnie rzeka
mocna nić
która zwiąże góry z dolinami” [...] T. Różewicz.
- B. „Właśnie ojciec kiwa na matkę,
że już weszła Gwiazda na niebie” [...] K.I. Gałczyński.
- C. „Byłem wtedy mały jak muszelka,
a czarna suknia matki szumiała jak Morze Czarne” [...] K.I. Gałczyński.

D. „Wysokie czoło, a nad nim zwichrzone
Włosy, na które słońce z okna pada” [...] Cz. Miłosz.

Zadanie 23. (0-6 pkt)

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu IV. Wstaw X do właściwej rubryki.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	We wszystkich cytatach znajdują się epitety.		
B.	Podane cytaty pochodzą z tekstów zaliczanych do liryki.		
C.	Tylko jeden utwór podany został w całości.		
D.	Porównanie znajduje się wyłącznie w tekstach A i C.		
E.	Przyczone utwory cechuje podział na wersy.		
F.	W tekstach A, B, C mówi podmiot liryczny, a tekście D – narrator.		

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdań w zadaniach 24–28.

Zadanie 24. (0-2 pkt)

W tekście A występują

- A. ożywienie i przerośnia.
- B. epitet i przerośnia.
- C. porównanie i epitet.
- D. rymy.

Zadanie 25. (0-1 pkt)

W tekstach B i C

- A. podmiotem lirycznym jest matka.
- B. podmiot liryczny zwraca się do matki.
- C. podmiot liryczny wypowiada się w pierwszej osobie.
- D. podmioty liryczne różnią się formalnie od siebie.

Zadanie 26. (0-2 pkt)

Tekst D

- A. jest poprawny pod względem ortograficznym z punktu widzenia starannej polszczyzny.

- B. napisano, stosując ortografię dopuszczalną w poezji.
- C. zapisano by inaczej pod względem ortograficznym jako składnik informacji prasowej.
- D. nie zawiera wyjątku od reguł rządzących ogólną ortografią.

Zadanie 27. (0-2 pkt)

Teksty A, B, C i D

- A. różnią się pod względem stosowania zasad interpunkcji przez autorów.
- B. zachowują zasady interpunkcyjne obowiązujące w ogólnej polszczyźnie.
- C. należy potępić za błędy interpunkcyjne.
- D. wyłączają się niejako z konieczności używania w nich zasad polskiej interpunkcji.

Zadanie 28. (0-2 pkt)

Wśród autorów wierszy w Tekście IV

- A. jest noblista.
- B. jest przynajmniej jeden poeta, którego twórczość przypada na XIX w.
- C. nie ma poety, który przez wiele lat przebywał na emigracji.
- D. nie ma żyjących poetów.